

Genomlysning 2026–2027

Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: 2026.040 BMN

Beställare: Kommunstyrelsen

Datum: 2026-06-16

Innehåll

1. Sveriges mest effektiva kommun	3
1.1. Bygg- och miljönämndens genomlysning 2026–2027	3
2. Bygg- och miljönämndens effektivitet	5
2.1. Ekonominyckeltal	6
2.1.1 Jämförelse med andra kommuner	6
2.2. Kvalitetsnyckeltal	6
2.2.1 Jämförelse med andra kommuner	6
2.2.2 Alingsås kommun, utveckling över tid	7
2.3. Beskrivning av nyckeltal och verksamhetsmått som används för att följa upp nämndens förflyttning	8
2.3.1 Nettokostnad miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kr/inv	8
2.3.2 Debiteringsgrad inom miljöbalkens områden	9
2.3.3 Tid från att planerad tillsyn utförts tills att rapport skickas ut inom livsmedelslagens och miljöbalkens områden	11
2.3.4 Handläggningstid, förhandsbesked	11
2.3.5 Handläggningstid, bygglov	12
2.3.6 Insiktsmätning	12
2.4. Analys av bygg- och miljönämndens effektivitet	13
2.4.1 Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger	13
2.4.2 Digitalisering	13
2.4.3 Effektiv styrning och prioritering	13
2.4.4 Kompetensförsörjning	14
2.4.5 Utvecklad projektverksamhet	14
3. Uppföljning av möjliga förflyttningar	15
3.1. Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger	15
3.2. Digitalisering	16
3.3. Effektiv styrning och prioritering	16
3.4. Kompetensförsörjning	17
3.5. Utvecklad projektverksamhet	18
4. Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2026–2027	19
4.1. Möjliga förflyttningar som ska undersökas av samhällsbyggnadsförvaltningen	19

1. Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli Sveriges mest effektiva kommun.

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar.

För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

Hur arbetet framskrider med att bli Sveriges mest effektiva kommun, är något som kontinuerligt behöver analyseras. Bygg- och miljönämndens främsta verktyg för detta är den årliga genomlysningen av nämndens verksamhet.

1.1. Bygg- och miljönämndens genomlysning 2026–2027

Enligt Alingsås styrmodell ska kommunens nämnder årligen ta fram en genomlysning av sin verksamhet. I genomlysningen ska nämnderna analysera hur dess verksamheter bidrar till kommunens mål att bli Sveriges mest effektiva kommun. Nämnderna ska även se över organisation, gränsdragningar och om förvaltningens arbete kan genomföras på ett mer effektivt sätt. Det ska även genomföras ett arbete för att samordna resurser och roller på ett mer effektivt sätt i både kommunkoncernen som helhet, inom kommunen och mellan de olika nämnderna. Även samverkan med andra kommuner är något som bör undersökas i de fall det är lämpligt.

Inledningsvis presenteras nyckeltal som redogör för bygg- och miljönämndens verksamheter, hur resultat har förändrats över tid eller hur bygg- och miljönämndens resultat står sig i jämförelse med andra kommuner.

Därefter följer en jämförelseanalys som visar hur bygg- och miljönämnden bidrar till att uppnå det övergripande målet – att bli Sveriges mest effektiva kommun. Dokumentet avslutas med nya möjliga förflyttningar som kan genomföras.

Detta är den tredje genomlysningen som bygg- och miljönämnden genomför. Den föregående genomlysningen antogs den 2025-08-26, §66, och resulterade i ett antal åtgärder som nu följs upp. En utgångspunkt för nämndens genomlysning är utöver kommunens vision,

mål och beslutade styrdokument, även nämndens politiska inriktning. Bygg- och miljönämndens politiska inriktning beskrivs nedan:

- **En möjliggörande myndighet med fokus på service och företagsklimat**

Nämnden ska arbeta kundorienterat med fokus på service och tillgänglighet. Företagare och medborgare ska mötas av ett lösningsorienterat förhållningssätt med vägledning och snabb återkoppling. Verksamheten ska vara kostnadseffektiv och avgiftssystemet förutsägbart. Målet är att verksamheten upplevs som hjälpsam och professionell samt att kontakten upplevs som enkel och effektiv.

- **Snabb och rättssäker handläggning**

Nämndens handläggningstider ska kortas ytterligare samtidigt som skrivelser ska ha god kvalitet och beslut ska vara rättssäkra. Ett aktivt arbete med långsiktig kompetensförsörjning ger förutsättningar att säkerställa att rätt kompetens finns på plats för att hantera både enklare och mer komplexa ärenden. Att inhämta god kunskap vid förändringar i lagstiftningen är prioriterat.

- **En modern och digital förvaltning**

Nämnden ska fortsätta införa digitala lösningar för att effektivisera handläggningen och förbättra servicen till medborgare och företag. Genom automatisering och integrerade e-tjänster kan ärenden hanteras snabbare samt med högre transparens och tillgänglighet.

- **Hjälpsam och tydlig kommunikation**

För nämnden är en hjälpsam, snabb och tydlig kommunikation en självklarhet. Det ska vara lätt att få information så att både företagare och medborgare kan förstå vad som förväntas av dem och vad de kan förvänta sig av nämnden. Genom att prioritera tidiga verksamhetsdialoger skapas förutsättningar för snabbare beslutsprocesser.

2. Bygg- och miljönämndens effektivitet

Här presenteras de nyckeltal som bedöms vara de som är mest centrala för att bedöma bygg- och miljönämndens effektivitet. Nyckeltalen är indelade i två kategorier: Ekonomi och Kvalitet.

I den mån det har varit möjligt jämförs Alingsås kommuns resultat med genomsnittet bland Sveriges kommuner och med de kommuner statistikdatabasen Kolada anger som strukturellt liknar Alingsås.

För vissa nyckeltal är en direkt jämförelse inte möjlig. I dessa fall redovisas istället Alingsås resultat över tid.

I Alingsås kommun har tekniska nämnden, bygg- och miljönämnden och kommunstyrelsen olika roller och ansvar i samhällsbyggnadsprocesserna och kommunens samhällsbyggnadsförvaltning. Analysen nedan beskriver nämndernas samlade utmaningar och möjligheter för att nå den politiska visionen och målet.

För att möta Alingsås kommuns växande behov av bostäder, infrastruktur och hållbar utveckling krävs en strategisk satsning på samordnad planering och digitalisering för att effektivisera processer och stärka dialogen med medborgare och aktörer. Tidiga verksamhetsdialoger skapar samsyn kring mål och prioriteringar, medan tydlig styrning och prioritering säkerställer att resurser används där de ger störst nytta. Genom långsiktig kompetensförsörjning och klara roller med gemensamma processer skapas en sammanhållen organisation som arbetar proaktivt och levererar högre kvalitet i samhällsbyggandet.

Nämnden har tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen sedan 2023 arbetat med att beskriva samhällsbyggnadsprocessen, byggt strukturer och en gemensam kultur för att möta kommunens och samhällets krav på en samhällsbyggnadsverksamhet. Ett ramverk för samhällsbyggnadsprocessen i Alingsås kommun har arbetats fram. Ramverket består av fyra delar:

- Process: Överenskomna arbetssätt leder till ökad effektivitet
- Projekt: Bättre kontroll på projektplanering leder till ökad flexibilitet
- Idéarbete: Lustfyllt idéarbete berikar Alingsås och förvaltningens medarbetare
- Möten: Möten som är förberedda och har en tydlig riktning leder till högre effektivitet

Nedan presenteras de nyckeltal som bedöms vara de som är mest centrala för att bedöma bygg- och miljönämndens effektivitet. Beskrivning av nyckeltalen finns i avsnitt 2.3.

2.1. Ekonominyckeltal

2.1.1 Jämförelse med andra kommuner

Nyckeltal	Alingsås 2025	Liknande kommuner 2025	Kommun- genomsnitt 2025
Miljö, hälsa och livsmedel			
Nettokostnad miljö- och häl- soskydd, myndighetsutöv- ning, kr/inv	Uppgifter för 2025 publiceras under vecka 35	Uppgifter för 2025 publiceras under vecka 35	Uppgifter för 2025 publiceras under vecka 35

Uppgifter hämtas från Kolada

2.2. Kvalitetsnyckeltal

2.2.1 Jämförelse med andra kommuner

Nyckeltal	Alingsås 2025	Kungsbacka 2025	Borås 2025
Bygglov			
Handläggningstid på för- handsbesked för bygglov, antal dagar (median)	72	80	93

Uppgifter hämtade från egen statistik samt från Kungsbacka kommun och Borås stad.

Nyckeltal	Alingsås 2024	Liknande kommuner 2024	Kommun- genomsnitt 2024
Bygglov			
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal da- gar	29	24	26

Uppgifter hämtade från Kolada från 2024 då uppgifter för 2025 ännu inte finns.

Nyckeltal	Alingsås 2025		Liknande kommuner 2025	
	Företag	Övriga	Företag	Övriga
Insikt				
Aggregerat resultat	74	64	76	67
Bygglov	66	67	72	68
Miljö	74	60	73	61
Livsmedel	75	82	79	82
Serveringstillstånd	87	-	79	-

Uppgifter hämtade från insiktsmätningen, Origo Group. Med liknande kommuner menas "Pendlingskommun nära storstad (A2)"

Nyckeltal	Alingsås 2025	Miljösamverkan Stockholms län	Miljösamverkan Skåne
Debiterbar tid, miljöbalken			
Timmar/årsarbetskraft	432	383	381

Uppgifter hämtade från egen statistik samt från Miljösamverkan Stockholms län och Miljösamverkan Skåne.

2.2.2 Alingsås kommun, utveckling över tid

Nyckeltal	År 2025	1:a tertialet 2026
Miljö, hälsa och livsmedel		
Tid från att planerad tillsyn utförts tills att rapport skickas ut inom livsmedelslagens och miljöbalkens områden. Mål 80 % skickas inom två veckor.	Ingen uppgift (Mätningen påbörjades 2026)	94% skickades inom två veckor.

Uppgifter hämtade från egen statistik.

Nyckeltal	År 2023	År 2024	År 2025
-----------	---------	---------	---------

Bygglov

Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	32	29	33
--	----	----	----

Uppgifter hämtade från egen statistik.

Nyckeltal	År 2024	År 2025
-----------	---------	---------

Bygglov

Handläggningstid på förhandsbesked för bygglov, antal dagar (median)	112	72
--	-----	----

Uppgifter hämtade från egen statistik.

2.3. Beskrivning av nyckeltal och verksamhetsmått som används för att följa upp nämndens förflyttning

2.3.1 Nettokostnad miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kr/inv

Nettokostnad för miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kr/inv, är ett effektivitetsnyckeltal som hämtats från Kolada. Med nettokostnad avses bruttokostnad minus bruttointäkt vilket sedan har dividerats med antal invånare totalt per den 31/12. Siffrorna avser kostnader och intäkter för verksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen och annan myndighetsutövning enligt övrig lagstiftning inom området. Siffrorna kommer från SCB:s Räkningsrapporter.

Nyckeltalet kan användas som ett effektivitetsmått eftersom det visar hur mycket resurser som krävs för att utföra en lagstadgad verksamhet i relation till antalet invånare. Det ger en indikation på hur kostnadseffektivt kommunen uppfyller sitt tillsynsuppdrag inom området.

Vid jämförelse av nyckeltalet mellan kommuner är det viktigt att ta hänsyn till att flera faktorer kan påverka utfallet. Enbart siffran i sig säger inte allt om effektivitet eller kvalitet i verksamheten utan det bör analyseras vilka faktorer som påverkar nettokostnaden samt se hur den utvecklas över tid.

En faktor som kan påverka nettokostnaden är var kommunen är belägen. Alingsås är en kommun med kombination av tätort och landsbygd, med både flerbostadshus, industrier, restauranger och ett stort antal enskilda avloppsanläggningar. Det innebär att kommunen har ett omfattande och varierat tillsynsuppdrag. I jämförelse med mer tätbefolkade kommuner kan detta leda till högre kostnader per inspektion, exempelvis på grund av långa resvägar.

En annan faktor som kan påverka är att Alingsås kommun har övertagit tillsynen av B-anläggningar från Länsstyrelsen. En B-anläggning är en verksamhet med betydande miljöpåverkan som kräver tillstånd från länsstyrelsen enligt miljöbalken. Länsstyrelsen har därmed bedömt att Alingsås kommun har den höga kompetens som krävs för uppdraget. Detta gör arbetsplatsen mer attraktiv samt ger större intäkter till verksamheten.

Nettokostnaden påverkas också av vilken ambitionsnivå kommunen har gällande hur mycket rådgivning kommunen vill erbjuda till företag och privatpersoner. Ju högre ambitionsnivå är desto högre blir nettokostnaden då rådgivning till stor del skattefinansieras.

Storleken på en nämnd och dess interna struktur, exempelvis om den har både arbetsutskott och presidium, påverkar hur mycket tid och resurser som krävs för att stödja den politiska processen. Fler möten innebär ett ökat behov av administrativt stöd och därmed en högre kostnad.

Hur stor del av verksamhetens kostnader som finansieras genom avgifter spelar också in. För att hålla en rimlig kostnadsnivå krävs god tidredovisning och att verksamheten tar betalt för de moment som ska avgiftsbeläggas.

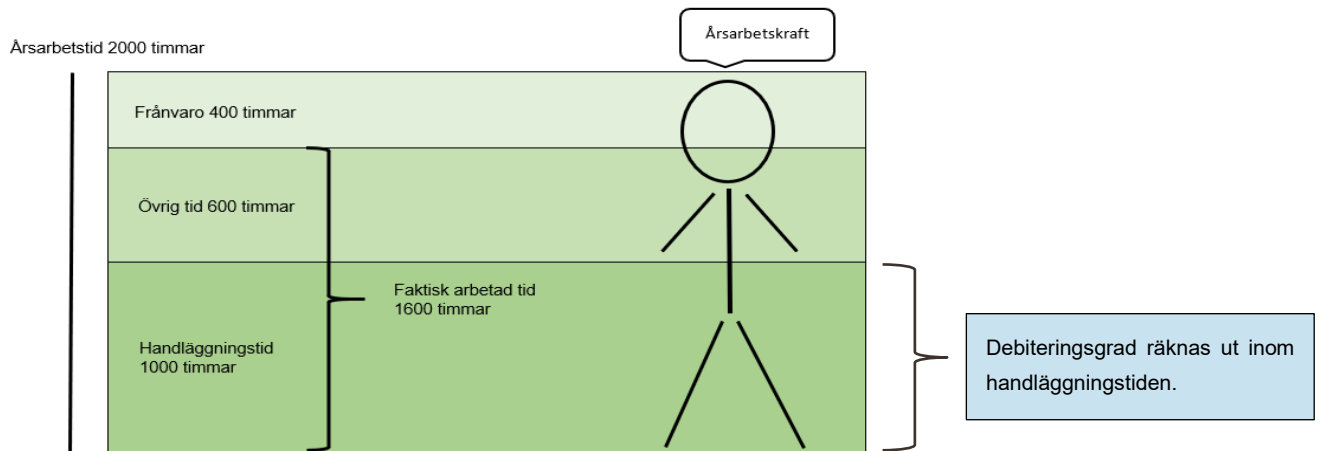
Alingsås kommuns nettokostnad är i paritet med andra kommuner i Göteborgsområdet med liknande organisation och folkmängd.

Nya siffror presenteras under hösten därför redovisas inte några siffror för 2025.

2.3.2 Debiteringsgrad inom miljöbalkens områden

Debiteringsgrad avser den del av en inspektörs handläggningstid som kan finansieras av avgifter.

Enligt SKR har en heltidsanställd i genomsnitt en årsarbetstid på 2 000 timmar, varav 400 timmar utgör frånvaro, 600 timmar avser övrig tid och 1 000 timmar av den faktiska arbetstiden ägnas åt handläggning. Se fördelningen i figuren nedan.

Frånvaro omfattar exempelvis semester, sjukfrånvaro, vård av barn, föräldraledighet, helgdagar samt annan ledighet enligt lag och avtal. Denna tid räknas bort från årsarbetstiden vid beräkning av den faktiska arbetstid som finns tillgänglig för verksamheten.

Till övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt avser handläggning men som är nödvändiga för att verksamheten ska fungera effektivt och rättssäkert. Det omfattar bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete, verksamhetsplanering, uppföljning, möten och IT-frågor. Dessa arbetsuppgifter bidrar till att upprätthålla kompetens, utveckla arbetssätt och säkerställa en god och likvärdig myndighetsutövning över tid. Utan denna övriga tid riskerar handläggningen att bli mer kortsiktig och mindre enhetlig, vilket på sikt kan påverka kvaliteten och rättssäkerheten i arbetet. Därför behöver tillräcklig tid avsättas för dessa delar för att verksamheten ska fungera långsiktigt och hållbart.

Handläggningstid omfattar all tid som läggs på tillsyns- och kontrollverksamheten. All tid inom handläggningstiden är dock inte debiterbar. Exempelvis finansieras rådgivning, samverkan, överklaganden, tillsyn inom rökfria miljöer samt smittskyddsutredningar helt eller delvis med skattemedel.

Debiteringsgrad avser den del av handläggningstiden som kan avgiftsfinansieras och som i huvudsak omfattar planerad tillsyn, inspektioner, kontroll samt ärendespecifik myndighetsutövning.

Nyckeltalet används för att följa resursutnyttjandet och möjliggöra jämförelser mellan kommuner. Vid jämförelser är det dock viktigt att ta hänsyn till skillnader i organisation och arbetssätt, variationer i taxekonstruktion, olika typer och omfattning av tillsynsobjekt samt hur debiterbar tid definieras, beräknas och följs upp. Nyckeltalet behöver därför alltid sättas i relation till verksamhetens uppdrag, lokala förutsättningar och politiskt beslutade ambitionsnivåer.

Det är viktigt att inte enbart fokusera på debiteringsgraden utan även på kvalitet och service, både ur ett medarbetar- och kundperspektiv. En hög debiteringsgrad behöver därför balanseras mot verksamhetens möjlighet att upprätthålla god arbetsmiljö, rättssäker handläggning, rådgivning och ett gott bemötande.

Det är positivt att fortsatt följa debiteringsgraden som ett nyckeltal, inte minst eftersom den ger viktiga förutsättningar för budgetarbetet. Det speglar även vad som har hänt i

verksamheten t ex om det varit långtidssjukskrivningar eller större ärenden som man inte kan ta ut fullt betalt för. Därför är målet inte att ha högst debiteringsgrad i Sverige, utan att hitta en balanserad nivå där flera aspekter vägs in. Enligt uppgifter från SKR är cirka 60 procent av handläggningstiden ett rimligt mål för debiteringsgrad.

Miljösamverkan Stockholm (16 kommuner) och Miljösamverkan Skåne (17 kommuner) har tillgänglig statistik, vilket är anledningen till att jämförelsen görs med dessa nätverk.

2.3.3 Tid från att planerad tillsyn utförts tills att rapport skickas ut inom livsmedelslagens och miljöbalkens områden

För att ha bra service till de verksamheter som kontrolleras av miljöenheten och livsmedel- och hälsauenheten bör det säkerställas att de får återkoppling på inspektionen/kontrollen genom en inspektions-/kontrollrapport inom rimlig tid. I förra genomlysningen sattes ett mål att 80% av rapporterna skulle skickas ut inom 14 dagar efter kontroll/inspektion.

Denna tidsram sattes med tanke på att de flesta ärenden kan hanteras relativt snabbt och ger en effektiv återkoppling. I mer komplicerade ärenden kan det dock ta längre tid, exempelvis om det krävs att rådfråga vägledande myndigheter eller samordna med andra kommuner för att säkerställa en korrekt bedömning. För att balansera kravet på snabbhet med behovet av kvalitet sattes målet därför till 80 %.

Vad gäller detta område finns ingen nationell statistik att tillgå. Lerums kommun har ett internt mål att rapporten ska skickas ut inom 14 dagar från planerad tillsyn inom hälsoskyddsområdet, medan Mölndals stad har ett mål på 21 dagar från planerad inspektion eller kontroll till utskick av inspektions- eller kontrollrapport inom samtliga områden.

Det kan finnas ett visst värde i att jämföra dessa mål med andra kommuners, men för att bedöma effekten av vidtagna åtgärder är det mer relevant att följa utvecklingen internt.

1 januari 2026 började nyckeltalet att mätas och resultatet redovisas för första tertialet i denna genomlysning.

2.3.4 Handläggningstid, förhandsbesked

För detta nyckeltal finns ingen nationell statistik. Därför har liknande kommuner kontaktats för att kunna få jämförelsedata. Kungsbacka kommun och Borås Stad har statistik över handläggningstid för förhandsbesked.

Kungsbacka har delegation till Byggnadsnämndens arbetsutskott på positiva förhandsbesked, men inte på de negativa. Borås Stad har ingen delegation på förhandsbesked. Handläggningstiden följs både genom jämförelser med andra kommuner och genom att följa utvecklingen för Alingsås kommun över tid. Jämförelser med andra kommuner ger en indikation på hur Alingsås kommun står sig i landet, medan jämförelser över tid inom kommunen visar om vidtagna effektiviseringsåtgärder ger resultat.

Inspektörerna på bygglovsenheten har tidigare inte haft någon delegation på förhandsbesked utan samtliga ärenden gällande det har behövt gå till nämnden. Den 17 juni 2025 beslutade nämnden att ge delegation på positiva förhandsbesked till byggnadsinspektörerna. Att ärenden tidigare behövt gå till nämnden har påverkat handläggningstiderna, då nämndsprocessen är mer omfattande och tar längre tid jämfört med delegerade beslut. Ärenden

som går till nämnden involverar även fler medarbetare så som administratör och nämndsekreterare.

2.3.5 Handläggningstid, bygglov

Att kommuninvånarna erhåller besked om sitt ansökta bygglov inom skäligen tid utgör en väsentlig del av samhällsservicen. Handläggningstiden för bygglov är därför ett bra mått på hur effektiv handläggningen är.

Statistik för detta nyckeltal kan hämtas från Kolada och jämföras med genomsnittet för liknande kommuner samt för genomsnittet för alla kommuner. Eftersom statistik för 2025 ännu inte är tillgänglig, kommer jämförelser att baseras på data från 2024.

Bygglovsenheten har egen statistik för handläggningstid för 2025, därför ses det som relevant att även följa utvecklingen av handläggningstiden för bygglov internt över åren.

Vid tolkning av detta nyckeltal är det viktigt att beakta att det finns delar av handläggningsprocessen som ligger utanför handläggarens kontroll. Moment som exempelvis remissyttranden och grannhöranden tar i vissa fall tid och är avgörande för att säkerställa rättssäkerheten. En alltför kort handläggningstid är därför inte alltid möjlig utan att göra avkall på dessa grundläggande principer. I stället bör fokus ligga på att uppnå rätt handläggningstid – det vill säga en balans där ärenden hanteras så skyndsamt som möjligt utan att kompromissa med rättssäkerhet och kvalitet. Vissa processer kan genomföras snabbt, medan andra med goda skäl behöver ta längre tid.

2.3.6 Insiktsmätning

Insikt är en nationell servicemätning från SKR där företag bedömer kommunens myndighetsutövning och service inom olika områden, exempelvis miljö- och hälsoskydd, bygglov, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

Undersökningen har genomförts av SKR sedan 2010. Sedan 2016 genomförs undersökningen löpande, det vill säga varje år. Resultaten med ranking redovisas årligen i april, året efter mätåret. Både företag och övriga som varit i kontakt med bygg- och miljöavdelningen är med i datainsamlingen. Resultaten kan följas löpande under året. NKI (Nöjd-Kund-Index) är det sammanfattande mått som används i Insikt för att visa hur nöjda företag och övriga är med kommunens service och handläggning.

Detta nyckeltal följs upp som en del i genomlysningen för att säkerställa att en hög kundnöjdhet bibehålls, även om olika effektiviseringsåtgärder införs inom verksamheten.

Företag utgörs av: Samtliga aktiebolag, filialer, banker, försäkringsbolag, europabolag, handelsbolag och kommanditbolag (även om de ägs av offentlig sektor), ekonomiska föreningar, kooperativ och enskilda firmor. Förskolor, skolor etc. räknas till företag om de drivs som aktiebolag eller som kooperativ.

Övriga utgörs av: Privatpersoner, stat, kommuner och landsting. Ideella föreningar och liknande, t.ex. bostadsrättsföreningar, idrottsföreningar, hembygdsföreningar, stiftelser, politiska partier, kyrkor, trossamfund. Förskolor, skolor etc. räknas till övriga om de drivs kommunalt med kommunalt organisationsnummer.

2.4. Analys av bygg- och miljönämndens effektivitet

Nedan följer en analys av områden som möjliggör förflyttning och som är en del av nämndens och förvaltningens fortsatta arbete med sin förändrings- och utvecklingsresa och som bedöms ge störst effekt på nämndens verksamhet för att nå nämndens målsättning presenteras nedan:

2.4.1 Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger

Gemensam riktning mellan kommunens aktörer för effektivare projekt och minskat dubbelarbete. Mål och behov identifieras i tid för att undvika omarbetningar och skapa samsyn.

Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger är nyckelfaktorer för att effektivisera en kommunal samhällsbyggnadsförvaltning eftersom den skapar en gemensam riktning och helhetssyn i utvecklingen av kommunen. När planering av bostäder, infrastruktur, skola, vatten, avfall och utemiljö samordnas tidigt i processen kan målkonflikter identifieras tidigt så att förseningar och dyra omarbetningar kan undvikas. Detta gör det möjligt att bättre utnyttja kommunens resurser, minska dubbelarbete och undvika att olika delar av organisationen arbetar i motstridiga riktningar. Samordnad planering underlättar kommunikationen med medborgare, företag och andra aktörer, vilket stärker förtroendet och engagemanget i samhällsutvecklingen. Detta minskar risken för kostsamma omarbetningar och förseningar samt kortar handläggningstider.

2.4.2 Digitalisering

Automatisera processer, förbättra informationsdelning och öka tillgängligheten för invånare och företag.

Digitalisering är ett kraftfullt verktyg för att effektivisera nämndens verksamheter, för att förbättra flödet av digital information i en miljö med många aktörer och komplex samordning. Genom utvecklade digitala plattformar kan nämnden effektivisera sina processer och erbjuda tydligare och mer tillgänglig information, vilket minskar missförstånd och väntetider.

Automatiserade ärendeflöden och e-tjänster underlättar för medborgare och företag att följa processerna, samtidigt som handläggarna får mer tid för kvalificerat och värdeskapande arbete. Detta ökar även transparensen gentemot invånarna och stärker deras förtroende för kommunen. Genom att utnyttja digitaliseringens möjligheter kan nämndens verksamheter möta framtidens krav snabbare, bli mer tillgängliga och verka för mer hållbara lösningar.

2.4.3 Effektiv styrning och prioritering

Använda resurser smartare och fokusera på det som ger mest värde för kommunen.

Effektiv styrning och prioritering är avgörande för nämndens verksamhet ska kunna använda sina resurser på bästa sätt och hantera komplexa utmaningar som växande befolkning, ökade hållbarhetskrav och begränsade ekonomiska ramar. Genom att tydligt definiera vilka aktiviteter och insatser som är mest strategiskt viktiga kan nämnden fokusera tid, pengar och kompetens på det som ger störst nytta för invånare, miljö och näringsliv.

2.4.4 Kompetensförsörjning

Säkra rätt kompetenser för att möta framtidens krav i samhällsbyggandet.

En långsiktig och strategisk kompetensförsörjning är avgörande för att effektivisera nämndens verksamhet. Genom att säkra rätt kompetens inom områden som plan- och bygglagen (PBL), miljöbalken, livsmedelslagen samt digitalisering kan kommunen möta ökade krav på snabbare processer, högre kvalitet och rättssäkra beslut. Det gör det möjligt att korta ledtider och samtidigt höja förvaltningens egen kapacitet att hantera komplexa ärenden.

Kompetensförsörjning handlar både om att rekrytera nya medarbetare med efterfrågad spetskunskap och att vidareutveckla befintlig personal så att de är rustade för nya utmaningar och arbetssätt. När rätt kompetens finns på plats ökar också möjligheten att arbeta proaktivt, samordnat och innovativt – vilket stärker kommunens attraktivitet för invånare, företag och investerare. På så sätt bidrar en genomtänkt kompetensförsörjning till en mer effektiv, kvalitativ och framtidsinriktad verksamhet.

2.4.5 Utvecklad projektverksamhet

En tydlig projektmetodik med definierade roller och uppföljning förbättrar kvalitet och kortar ledtider.

En utvecklad projektverksamhet gällande samhällsbyggnadsprojekten kan effektivisera nämndens verksamhet genom en utvecklad samordning med övriga delar i samhällsbyggnadsprocessen. Nämnden får tidig information om kommande projekt, som ger verksamheten bättre framförhållning och möjligheter att planera bemanning och arbetsfördelning. Nämndens deltagande i samhällsbyggnadsprojekten, som rådgivande kompetens i flera perspektiv, minskar risken för intressekonflikter längre fram i kommunens samhällsbyggnadsprojekt och detaljplaner. Detta stärker kommunens projektarbete, minskar risken för dubbelarbete eller sena upptäckter av kostsamma risker samt ökar kommunens medborgarförtroende.

3. Uppföljning av möjliga förflyttningar

Här presenteras en uppföljning av de möjliga förflyttningar som beslutades i bygg- och miljönämndens genomlysning 2025–2026.

3.1. Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger

Ett stort arbete har gjorts kring att utveckla näringslivsarbetet på samhällsbyggnadsförvaltningen. En näringslivsgrupp med representanter från samtliga avdelningar har bildats och en funktion för företagslots har skapats. Inom ramen för näringslivsarbetet har avdelningen genomfört ett flertal aktiviteter, däribland näringslivspromenader, företagsbesök i dialog med lokala företagare, öppet hus samt deltagande i kommunens företagsrally. Avdelningen har även varit med och anordnat en områdesträff för företagare som är verksamma i centrala Alingsås. Vidare har information om ny plan- och bygglagstiftning (PBL) riktats till berörda intressegrupper, och särskilda träffar har genomförts med LRF. Samarbetet mellan avdelningen, Räddningstjänsten, Alingsåshem och Alingsås Energi har utvecklats positivt, vilket har bidragit till en ökad förståelse för respektive verksamhetsuppdrag och förutsättningar.

Under året har Leaderprojektet "Att bli den myndighet vi själva vill möta" initierats, där bygg- och miljöavdelningen i Alingsås deltar. Projektet syftar till att utveckla myndighetsrollen och stärka ett serviceinriktat bemötande gentemot medborgare och näringsliv genom mer tillgängliga, tydliga och förtroendeskapande arbetssätt.

Kommunikation är en central del i arbetet för ökad kundnöjdhet. Medarbetarna har utbildats i tydlig och rättssäker skriftlig kommunikation, och nämndens mallar har setts över för att öka begripligheten och minska behovet av kompletteringar och överklaganden. Även informationen på kommunens webbplats har förbättrats i samarbete med kommunikationsenheten för att bättre möta medborgarnas behov.

Alingsås kommun uppnådde ett NKI-värde på 74 i 2025 års Insiktsmätning. Resultatet klassificeras som ett högt betyg och utgör kommunens bästa uppmätta nivå hittills. Jämfört med föregående år innebär detta en ökning från 70 till 74.

Inom området bygglov var ambitionsnivån för 2025 satt till 65 för såväl företag som övriga sökande. Utfallet visar att målen uppnåts och överträffats. För övriga uppgick resultatet till 67 och för företag till 66, vilket indikerar en stabil och något förbättrad upplevd service inom bygglovshanteringen.

Inom miljöområdet var ambitionsnivån högre för företag (75) än för övriga (65). Resultatet visar att målet för företag nästan nås, med ett utfall på 74, medan resultatet för övriga stannar vid 60 och därmed understiger målsättningen. Detta pekar på ett behov av riktade förbättringsinsatser, särskilt i kontakten med och handläggningen gentemot övriga målgrupper.

Inom livsmedelsområdet var ambitionsnivån 75 för både företag och övriga. Utfallet visar att målet uppnås för företag, med ett resultat på 75, och överträffas tydligt för övriga, som når 82. Detta tyder på en mycket väl fungerande verksamhet inom livsmedelskontrollen, särskilt ur ett medborgarperspektiv.

Årets resultat inom serveringstillstånd uppgår till 87, vilket indikerar en mycket hög upplevd service och en tydligt positiv bild av handläggningen inom området. Utfallet ger en viktig indikation på att verksamheten upplevs som både effektiv och rättssäker.

NKI-graderingen är indelad i följande kategorier: värden om 49 eller lägre klassificeras som mycket låga, mellan 50 och 61 som låga, från 62 till 69 som godkända, mellan 70 och 79 som höga, samt värden på 80 eller högre som mycket höga.

NKI-resultatet visar att de åtgärder som genomförts, såsom förbättrad och tidig kommunikation, reviderade mallar och ökad tillgänglighet, har bidragit till en positiv utveckling av kommunens service och myndighetsutövning.

3.2. Digitalisering

Bygglovsenheten har infört ett nytt ärendehanteringssystem och detta utgör ett viktigt steg i arbetet med att öka graden av automatisering och effektivisering. Detta skapar förutsättningar för en mer resurseffektiv hantering av ärenden och frigör kapacitet för mer kvalificerade arbetsuppgifter.

Arbetet med att införa e-arkiv fortskrider. Även utvecklingen av digital posthantering, såsom utskick av beslut och skrivelser, har tagit steg framåt och bidrar till en mer tillgänglig förvaltning.

För att ytterligare stärka utvecklingsarbetet har en ny verksamhetsgrupp med fokus på digitalisering startas upp. Gruppen utgör en strategisk plattform för att driva, samordna och följa upp förvaltningens digitala arbete. Samtidigt är det av stor vikt att digitaliseringsarbetet sker inkluderande. Kommunen ska säkerställa att alla medborgare, oavsett digital vana eller förutsättningar, ges likvärdig tillgång till service. Det innebär att alternativa kontaktvägar, såsom fysiska möten och telefonkontakt, även fortsatt ska erbjudas och utvecklas i takt med den digitala omställningen.

3.3. Effektiv styrning och prioritering

Under andra halvåret 2025 har byggnadsinspektörerna haft delegation att fatta beslut om positiva förhandsbesked. Detta har bidragit till väsentligt kortare handläggningstider, och visar på effekten av en ändamålsenlig delegering av beslut.

Under 2025 genomgick bygglovsområdet flera stora förändringar. Boverkets nya byggregler ersatte de gamla byggreglerna vid halvårsskiftet, och i december infördes även betydande ändringar i plan- och bygglagen. Syftet var att göra regelverket mindre fyrkantigt och uppmuntra till nytänkande, samtidigt som byggherrens eget ansvar förstärktes.

För att möta framtiden införde bygglovsenheten i Alingsås dessutom ett nytt ärendehanteringssystem under hösten. Systemet ska på sikt både modernisera och förenkla handläggningen och administrationen. Eftersom så många stora förändringar skett samtidigt, har

handläggarna haft en intensiv period med många nya rutiner att ta till sig och lära sig. Detta har medfört något längre handläggningstider under 2026.

Verktyg för att ta fram och följa upp statistik över handläggningstider för inspektions- och kontrollrapporter har nu implementerats. Detta möjliggör en mer systematisk uppföljning av målet att minst 80 procent av rapporterna ska expedieras inom två veckor. För första tertialet 2026 har 94% av rapporterna skickats ut inom 14 dagar vilket är ett mycket bra resultat. Detta visar på att arbetet med att tydliggöra arbetsflöden, se över och utveckla processer, förbättra mallar och innehåll för rapportskrivning har gett god effekt och bidragit till att rapporter expedieras inom uppsatta tidsramar.

Både miljöbalken och livsmedelslagstiftningen ställer krav på att kommunen planerar och bedömer behovet av tillsyn och kontroll utifrån risk och verksamheternas behov. Avdelningen arbetar därför varje år med att ta fram behovsutredningar och tillsynsplaner inom miljö-, livsmedels- och hälsoskyddsområdena. För bygglovsverksamheten tas även en tillsynsplan enligt plan- och bygglagen (PBL) fram. Dessa styrdokument är centrala för nämndens styrning och uppföljning av verksamheten.

Ett utvecklat arbete med tidsredovisning har också genomförts på hela avdelningen. Genom att synliggöra hur resurser används skapas bättre förutsättningar att jämföra planerad och genomförd verksamhet, identifiera avvikelser och vid behov omprioritera insatser vilket leder till ett effektivt arbete.

Vidare har avdelningen aktivt arbetat för att höja debiteringsgraden inom miljö-, livsmedels- och hälsoskyddsenheterna. Detta är en viktig åtgärd för att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande, stärka kostnadstäckningen och förbättra underlaget för styrning och uppföljning. Debiteringsgrad införs som ett nyckeltal från och med denna genomlysning och kommer att följas framåt.

Den nya modellen för bygglovstaxa, som infördes i juni, har bidragit till en mer rättvisande och träffsäker kostnadstäckning i förhållande till nedlagt arbete.

Förvaltningens ledning har även jobbat med effektivt ledarskap och det kommungemensamma arbetet med ständiga förbättringar har startats upp. Samtliga avdelningar på förvaltningen har genomfört workshops enligt kommunens framtagna koncept där förbättringsåtgärder har tagits fram av medarbetarna. Målet är att tankesättet ska genomsyra det dagliga arbetet på enhetsnivå för att få så stor genomslagskraft som möjligt.

3.4. Kompetensförsörjning

Avdelningen har även tagit emot praktikanter, vilket är en strategiskt viktig del i kompetensförsörjningen. Praktikanter bidrar med nya perspektiv och aktuell kunskap samtidigt som verksamheten ges möjlighet att etablera tidiga kontakter med framtida arbetskraft. Som ett komplement till detta deltar medarbetare, främst från miljöenheten, i mässor vid Göteborgs universitet för att synliggöra yrkesrollen och stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Vid uppkomna vakanser genomförs en analys av verksamhetens framtida behov innan rekrytering påbörjas. Detta säkerställer att rätt kompetens tillförs utifrån ett långsiktigt

perspektiv. Som ett led i detta har exempelvis specialistkompetens inom förorenade områden rekryterats för att stärka avdelningens samlade förmåga.

De nya bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL) samt Boverkets byggregler har implementerats i verksamheten. För att säkerställa en rättssäker och enhetlig tillämpning har bygglovsenheten samverkat med närliggande kommuner såsom Lerum och Göteborg samt inom Sjuhäradsnätverket. Detta samarbete bidrar till ökad samsyn, effektivare handläggning och en mer likvärdig bedömning för medborgare och företag.

För att ytterligare stärka verksamhetens effektivitet har samtliga medarbetare genomgått utbildning i personlig effektivitet. Detta bidrar till ett mer strukturerat arbetssätt och ett bättre nyttjande av tillgängliga resurser.

3.5. Utvecklad projektverksamhet

Avdelningen har under perioden stärkt samverkan med avdelningarna inom förvaltningen. Den tidiga dialogen har bidragit till en gemensam ambition att lösa uppkomna frågor i samförstånd. Detta har resulterat i en förbättrad samordning, särskilt i ärenden av brådskande karaktär, samt minskat behovet av hantering med kort varsel.

4. Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2026–2027

Baserat på analysen och uppföljningen av tidigare genomlysning kommer bygg- och miljönämnden, utöver redan beslutade förflyttningar, att se över ytterligare möjliga förflyttningar för att optimera nämndens verksamhet. Nedan redovisas de möjliga förflyttningar som anses relevanta att vidare undersöka och som på sikt kan leda till konkreta åtgärder. En uppföljning av arbetets utveckling kommer att redovisas i samband med nämndens årsbokslut 2026. Därtill kommer respektive möjlig förflyttning hanteras som enskilda ärenden eller i nämndens budget.

4.1. Möjliga förflyttningar som ska undersökas av samhällsbyggnadsförvaltningen

Område	Beskrivning	Möjlig effektivisering
Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger	<p>Samordnad planering effektiviserar nämndens verksamhet genom att skapa helhetssyn och tidig samverkan mellan olika verksamheter och externa aktörer. Detta minskar risker för konflikter, förseningar och dubbelarbete, samtidigt som resurser används mer målmedvetet för att nå strategiska mål.</p> <p>Genom att samordna planeringen kan kommunen bättre hantera komplexa samhällsutmaningar och skapa hållbara, effektiva lösningar som gynnar både invånare och näringsliv.</p> <p>Tidig dialog med både interna och externa aktörer i bygglovshanteringen samt inom miljö-, hälsa- och livsmedelsområdet förbättrar ärendehantering genom att tidigt skapa samsyn och samarbete. Detta minskar behov av kompletteringar och kortar därmed handläggningstider.</p>	<p>Medborgarservice</p> <p>I samband med flytt till nytt kommunhus och etablerandet av ett kontaktcenter skapas nya möjligheter att förbättra servicen till medborgarna genom en tydlig väg in, en effektivare ärendehantering och bättre information till medborgare.</p> <p>För att stärka medborgarservicen arbetas det bland annat med att utveckla webbtexter som är tydliga och informativa.</p> <p>Medborgar- och näringslivsdialoger</p> <p>Fortsatt delaktighet i kommunens näringslivsarbete, genom dialoger med verksamhetsutövare och medborgare, bidrar till effektivisering genom att verksamheten bättre kan förstå behov och problem i ett tidigt skede. Det gör det lättare att undvika missförstånd och</p>

	<p>Genom att identifiera behov, risker och målkonflikter i ett tidigt skede minskar risken för förseningar och omarbetningar, samtidigt som insatser kan prioriteras bättre utifrån kommunens strategiska mål. Detta stärker också förtroendet och under lättar samordning, vilket leder till snabbare och mer kostnadseffektiva processer med högre kvalitet. En följd bör också bli att resultatet i Insiktsmätningen förbättras.</p>	<p>skapa lösningar. Bra dialog leder också till snabbare hantering, bättre service och färre fel, vilket sparar både tid och resurser. Detta stärker samtidigt NKI eftersom företag och medborgare upplever en mer lyhörd och effektiv service från kommunen.</p>
Digitalisering	<p>Genom ökad digitalisering kan samhällsbyggnadsförvaltningen effektivisera och automatisera processer, vilket kortar handläggningstider och ökar transparensen.</p>	<p>Digitalisering för bättre service och smidigare ärendehantering Fortsatt arbete för att integrera e-tjänster till verksamhetssystemet Ecos. Integrerade e-tjänster bidrar till bättre ärendeflöde, minskar manuellt arbete, sparar tid och minskar risken för fel. När administrationen går snabbare frigörs tid som personalen kan använda till annat.</p> <p>Arbetet med införande av e-arkiv kommer att fortsätta. Ett digitalt mellanarkiv gör det enkelt att lagra och hitta dokument snabbt. Det sparar tid, minskar pappersarbete och gör information säkrare och lättare att dela inom verksamheten.</p>
Effektivare styrning och prioritering	<p>Effektiv styrning och prioritering kan effektivisera nämndens verksamhet genom att ge tydlig riktning för vilka uppdrag, insatser och/eller projekt som ska genomföras först, baserat på behov och strategiska mål. Detta gör att resurser används mer fokuserat och att arbetet kan genomföras snabbare och med högre kvalitet.</p> <p>Genom att tydliggöra ansvar, mål och uppföljning skapas bättre kontroll över tid för kostnader och resultat, vilket minskar risken för förseningar,</p>	<p>Bättre resultat genom effektiv styrning och prioritering Genom att utveckla behovsutredning och liknande dokument kan verksamheten styra och prioritera resurser mer effektivt utifrån risk och behov. Uppföljning av tidsrapportering och debiteringsgrad ger bättre kontroll över resursanvändningen och underlag för effektivisering och långsiktig planering.</p> <p>Struktur och tydlighet i rörande styrdokument och processer skapar effektiva arbetssätt</p>

	<p>omprioriteringar och ineffektivt resursutnyttjande.</p>	<p>Förvaltningen fortsätter arbetet med hantering av samtliga styrdokument som är kopplade till samhällsbyggnadsområdet.</p> <p>Processkartläggning är ett verktyg för att skapa en gemensam bild och för att hitta effektiviseringsåtgärder i det löpande arbetet. Tydlighet medför att arbetet blir mer effektivt och i förlängningen kan det bidra till att den upplevda arbetsbelastningen är lägre.</p> <p>Undersöka utökad delegation avseende strandskyddsärenden. En sådan förändring skulle kunna utgöra ett konkret steg i riktning mot nämndens politiska inriktning att ytterligare korta handläggningstiderna.</p>
Kompetensförsörjning	<p>Kompetensförsörjning kan effektivisera nämndens verksamhet genom att säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig för att hantera dagens komplexa krav och framtidens utmaningar.</p> <p>Med rätt kompetens på plats kan förvaltningen arbeta mer proaktivt, fatta bättre beslut och genomföra ärenden och uppdrag med högre kvalitet och kortare ledtider. Samtidigt minskar risken för kunskapsbrister som leder till förseningar eller misstag, vilket skapar en mer robust, flexibel och effektiv organisation.</p>	<p>Attrahera och behålla personal</p> <p>För att kunna arbeta effektivt i samhällsbyggnadsprocessen görs en behovsanalys vid nyrekryteringar. Kommunens ambition att anställa "nytänkare" behöver även återspeglas i den miljö och kultur som råder på förvaltningen. Att ha en tillåtande miljö där ständiga förbättringar är en del av det dagliga arbetet bidrar till att behålla personal. En rimlig personalomsättning gör att effektivitet och kontinuitet bibehålls.</p> <p>Långsiktig kompetensförsörjning</p> <p>Förvaltningen ser ett behov av att knyta fler kontakter med gymnasium, vuxenutbildningar samt högskolor och universitet för att marknadsföra Alingsås och alla de möjligheter som finns inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Även fler samarbetsprojekt så som föreläsningar, mindre utredningsprojekt, byggprojekt med mera.</p>

Utvecklad projektverksamhet	<p>En utvecklad projektverksamhet gällande samhällsbyggnadsprojekten kan effektivisera nämndens verksamhet genom en utvecklad samordning med övriga delar i samhällsbyggnadsprocessen. Nämnden får tidig information om kommande projekt, som ger verksamheten bättre framförhållning och möjligheter att planera bemanning och arbetsfördelning.</p>	<p>Tidiga dialoger och samsyn</p> <p>Nämndens deltagande i samhällsbyggnadsprojekten, som rådgivande kompetens i flera perspektiv, minskar risken för intressekonflikter längre fram i kommunens samhällsbyggnadsprojekt och detaljplaner. Detta stärker kommunens projektarbete, minskar risken för dubbelarbete eller sena upptäckter av kostsamma risker samt ökar kommunens medborgarförtroende.</p> <p>Arbete med projektdirektiv införs i projekt där flera parter är berörda. Syftet är att skapa en gemensam och tydlig bild av projektets mål, syfte och ramar redan från start.</p>
-----------------------------	---	--